

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مولفه های موثر رفتار بر رشد و پیشرفت

معنوی خانواده

گردآورنده: خدیجه رحمتی

چکیده

خانواده کانون ارتباطی منحصر به فردی است که با رابطه های دوستی و کاری تفاوت دارد، تاکید فراوان اسلام در بهره گیری هرچه بیشتر خانواده ها از لحظه های شاد به منظور ارتقای آمادگی روحی و روانی افراد خانواده و پیشرفت هرچه بهتر خانواده و جامعه می انجامد، هدف از این تحقیق کشف اساسی ترین مولفه ی سلامت معنوی خانواده در حیطه عاطفی، رفتاری و ذهنی می باشد.

کلید واژه: خانواده، پیشرفت، جامعه، سلامت

خانواده به عنوان نخستین و بنیادی ترین نهاد اجتماعی در شکل گیری شخصیت و باورها و جهت گیری های معنوی اعضا نقش اصلی و اساسی ایجاد میکند. رفتار همه ی اعضای خانواده به ویژه والدین از مهمترین عوامل موثر بر رشد و پیشرفت معنوی در محیط خانواده است. رفتارهای فردی و جمعی هم در سطح عاطفی و روانی اثر گذار هستند هم اینکه مسیر شکل گیری ارزش ها، اعتقادات و سبک زندگی معنوی را هم تعیین میکنند و حتی تغییر میدهند.

در مورد رفتارهای موثر برای رشد معنوی خانواده
مطالب بسیار زیادی وجود دارد که بنده آن را در چند محور اصلی
خلاصه خواهم کرد:

1- الگوی رفتاری والدین: خانواده میتواند یک الگوی عملی مناسب
و درست برای فرزندان باشند مثلاً با رفتارهایی مثل
صداقت، محبت، احترام متقابل، تقوا و ... همچنین رفتار صادقانه و
پرهیز از دورویی باعث میشود ایمان و اعتقاد در فضای خانواده
حکم فرما شود.

2- ارتباط سالم و گفت و گوی سازنده: گفت و گو بر پایه ی احترام
و گوش دادن فعال، زمینه را برای درک متقابل و رشد اخلاقی
اعضای خانواده فراهم کرد. خانواده ای که در آن تفاهم و مهربانی
بین اعضا وجود داشته باشد، فضای مناسبی برای پرورش فضیلت
های معنوی دارد.

3- محبت و عاطفه: از نشانه های ایمان و از عوامل اصلی رشد
معنوی، محبت صادقانه میباشد. برای اینکه اعضا احساس امنیت و

همدلی، قناعت و رشد معنوی را در میان اعضای خانواده تقویت میکند.

با توجه به نکاتی که به آنها اشاره نمودم میتوان چنین عنوان کرد که از دیدگاه روایات اسلامی، بنیان رشد معنوی و پیشرفت خانواده در گرو رفتار والدین است. گفتار بدون عمل، محبت بدون صداقت و دین داری بدون اخلاق اثرگذار نیست و خانواده ای که در آن والدین با عدالت و ایمان و محبت زندگی میکنند نه تنها خود به آرامش و برکت و پیشرفت حقیقی میرسند بلکه فرزندان صالح پرورش میدهند. به تعبیر روایات خانه ای که در آن ایمان، مهربانی و قرآن حضور دارد، قطعه ای از بهشت در زمین است.

خانواده آنچنان اهمیت دارد که در قرآن هم در مورد آن بحث به میان آمده است. در قرآن از خانواده به عنوان نخستین و مهمترین نهاد تربیتی انسان یاد شده است.

*قرآن خانواده را مایه ی آرامش و محبت و رشد معنوی میداند: از نشانه های خدا این است که برای شما از جنس خودتان همسرانی آفرید تا در کنارشان آرامش یابید و میان شما محبت و رحمت قرار داد. (روم، آیه 21).

*قرآن تاکید دارد که والدین باید خانواده را به سوی ایمان و عمل صالح راهنمایی کنند: ای کسانی که ایمان آوردید، خود و خانواده تان را از آتش حفظ کنید. (تحریم، آیه 6). از آیه استناد میشود که والدین باید با رفتار، آموزش و الگوی عملی، اهل خانه را از گمراهی و انحراف حفظ کنند.

*فرزندان صالح ثمره ی رفتار درست والدین هستند. وقتی آنها با ایمان، صداقت، محبت و عدالت رفتار کنند، خانواده ای با همبستگی و آرامش، رشد در عبادت و معنویت و تربیت نسلی صالح و خداجو خواهد بود. قرآن در توصیف چنین خانواده ای

میفرماید: کسانی که ایمان آوردند و فرزندانشان نیز در ایمان پیرویشان کردند، آنان را در بهشت با هم جمع میکنیم. (طور، آیه 21).
در نتیجه از دیدگاه قرآن والدین زیربنای رفتار اخلاقی و معنوی فرزندان میباشد.

اما حسن ختام عرایضم را با صحبتی از آقای قرائتی به اتمام میرسانم ایشان میفرمایند: پدر و مادرها اول باید باورهای خودشان را تقویت کنند. ماشین نمیتواند یک قطار را بکسل کند. اگر خودت ضعیف باشی نمیتوانی بارکشی کنی... راهش این است که کتاب های مفید را مطالعه کنید، بعضی پدر و مادرها دچار غرور علمی هستند فکر میکنند چون دیپلم یا لیسانس دارند خیلی باسواد هستند... دنبال تقویت معنوی فرزندانمان باشیم نه صرفاً رسیدگی های مادی...

نتیجه گیری

رفتار والدین با تربیت فرزندان ارتباط مستقیم دارد. همه ی فرزندانی که متولد میشوند مانند لوح پاک بدون هیچ آلاشی هستند یعنی فرزندی که از یک پدر و مادر کافر متولد میشود با فرزندی که از والدین مسلمان متولد میشود هیچ تفاوتی ندارد، تفاوت آنها فقط در چگونگی تربیت آنها و رفتار والدین آنها در خانواده است.

منابع

- 1-قرآن کریم
- 2-برنامه سمت خدا(تاریخ پخش 1395/08/02)
- 3-سنن دارمی-ج2-ص458
- 4-کافی-ج5-ص569
- 5-کافی-ج2-ص13-ص49
- 6-کتاب دل‌بند مثل فرزند-نویسنده: آقای محسن قرائتی